

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orationes Sex, Tres Fvnebres, Dogmaticæ Tres

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1576

Reverendissimo In Christo Patri Ac Domino. D. Matthæo Movlartio Abbati
S. Gisleni, Electo Episcopo Atrebatensi, Dom. suo Colendissimo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69636](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69636)

REVERENDISSI-
MO IN CHRISTO PATRI
AC DOMINO. D. MATTHAEO MOV-
LARTIO ABBATI S. GISLENI, ELECTO
Episcopo Atrebatensi, Dom. suo Co-
lendissimo.

*E*st actionum humanarum
omnium innata quaedam vis
(Reuerēdisime in Christo Pa-
ter) ut non solum quum fiunt,
vel noxia sint vel salutare,
sed etiam iam facta exem-
plo quoque plus minusve aut noceant aut con-
ducant. Sed maiorem quandam in hoc genere
energiam virtus habet, quae in modum ignis
elementi purissimi non solum ardet rectè & u-
tiliter operando, sed & lucet ad sui imitatio-
nem alios pertrahendo. Latius autem illa lux
operum spargitur, quàm flamma succendit:
maioresq; utilitates rectè factorum exempla
afferunt, quàm cum fierent, afferre poterunt.

✻ 2

Neque

EPISTOLA

Neque enim Romana aut Graeca Reipub. rebus Scipionum & Themistoclis fortuna, Fabiorum & Thesei fides, Fabriciorum & Periclis integritas, Catonum et Aristidis gravitas, prudentia, iustitia, tot denique aliorum fortiss. virorum admirabilis virtus, tantum vel incrementi attulit vel splendoris adiecit, et si in utroque genere plurimum, quantum toti posteritati praeclarissimarum rerum gestarum exemplo praeluxit. Ex qua re factum est, ut non solum qui res magnas praeclare ipsi gesserunt, sed etiam qui aliorum praeclara facta litterarum monumentis consecrarunt, optime de Reipub. & humano genere meriti fuisse censeantur. Alter enim ille isq; praestantior rerum bene gestarum fructus horum demum beneficio conseruatur. Sed in hoc genere, ut virtus ipsa ita & virtutis exempla quae a vere pijs animis proficiscuntur, nec officio tantum, sed & fine laudabilia sunt, ipsiq; Deo non hominibus solum grata, quas solas aut veras aut certe fructuosas virtutes merito dixeris, longe amplissimum fructum reportarunt. Nec id tantummodo sua quasi vi, & innata quadam energia, qua ipsa seipsam commendat virtus, & mirabiles sui amores excitat, sed etiam ex

Authoris

DEDICATORIA.

Authoris ipsius, qui huius generis virtutes suorum animis instillat, singulari quodam instituto, & ex admirabili Dei opt. max. Providentia. Ille enim tanquam huius uniuersi, non author tantum & opifex, sed & moderator ac prouisor uniuersalis, ut in alijs ferè rebus omnibus ita maximè in actione virtutum, in commune bonum omnia dirigit, & vel sui nominis honorem, vel proximi utilitatem in singulis disponit. Hac enim sanè de causa ad sui honoris illustrationem lucere vult opera nostra coram hominibus, ut videant opera nostra bona, & glorificetur Pater noster coelestis: & Sacramentum quidem regis abscondi, sua autem opera magnificari gloriosum censet. Nec in vllis suis operibus magis hanc gloriam captat, quàm in sanctis suis, in quibus gloriosus & admirabilis videri vult. Quod ad proximi autem nostri bonum attinet, adeò non nobis, sed alijs omnibus nostra prodesse vult, ut proximum non secus ac nos ipsos diligere iubeat: ut orare nos non proprio & priuato sed communi & publico nomine doceat: ut omnia ad aedificationem fieri moneat, ut denique in ipso Symbolo fidei, Communionem sanctorum profiteri nos

Matth. 5.
Tob. 12.
Psal. 67.
Matth. 6.
1. Cor. 14.

✻ 3 ✻
faciat.

EPISTOLA

August.
cōtra Fau-
stum lib.
20. cap. 21.

Hebr. 13.

August.
de doct.
Christ. lib.
1. cap. 28.

2. Cor. 2.

faciat. Fit autem hæc edificatio totius corpo-
ris, & communione hæc Sanctorum frui-
mur, non solum quum meritis eorū ad-
iuuamur & consociamur, sed etiam quum
exemplis incitamus: ut (quod monet A-
postolus) memores Prepositorum nostro-
rum, quorum intuemur exitum conuer-
sationis, imitemur & fidem. Iam vero
ut in toto illo Charitatis arctissimo nexu,
quum omnibus nequeamus, illis potissimum
vel consulimus ipsi, vel consulentibus ad-
haremus, qui (ait Augustinus) pro lo-
corum & temporum, vel quarumli-
bet rerum oportunitatibus constrictius
nobis quadam sorte iunguntur, sic in
hac mutua aliena virtutis copula, & com-
munione suavissima, illos vel admiramur at-
tentius, vel imitamur facilius, vel collau-
damus libentius, qui vel locorum vicinia,
vel temporum spatys nobis coniunctissimi,
egregia nobis suarum virtutum specimina
presentes adiderunt, quasque oculis subie-
cerunt: quique sic à nobis ex hac Luce in
aliam commigrarunt, ut odorem notitiæ
sue manifestum post se reliquerint, facti
bonus odor deo in iis qui salui fiunt. Nam
ut de

DEDICATORIA.

ut de uiuentibus adhuc uiris optimis uerum
illud ut plurimum est, quod Saluator dixit, Luc. 4.
Nemo Propheta acceptus est in Patria
sua, ita de defunctis & è conspectu nostro su-
blatis, extraque inuidiam (qua uirtutum co-
mes esse solet,) positis, adeò res aliter se ha-
bet, ut etiam quos ipsi patres occiderunt, eo- Luc. 11.
rum filij adificent sepulchra, & quos imitari
pigeat, honore non prosequi erubescat. Quan-
to magis boni omnes & uero uultu & alacri
animo id faciunt, eosque maximè uel fortes
uiras admirantur, uel sanctos uenerantur,
quorū ante oculos res præclarè gestas conspex-
erunt, à quibus uerba uita hauserunt, quo-
rum fructum ipsi perceperunt? Suum ante
omnes ueneratur Carthago Ciprianū, Ambro-
sium Mediolanum, Gallia Dyonisium, Pale-
stina Hieronymum, & ut clarificata fuit Hie-
rosolyma Stephano, sic illustrem se existimat
Roma Laurentio. Et Christus ipse Sanctus Philip. 2.
Sanctorum in uniuerso quidem orbe no-
men habet super omne nomen, ut om-
nis lingua ei confiteatur: qui accepit om-
nes gentes hæreditatem suam, & posses- Psal. 2.
sionem suam terminos terræ. Quis nes-
cit tamen in terra illa sancta in qua conuersari

EPISTOLA

Esai. II.

voluit, & religiosus illum coli, & intentius
 adamari, & familiarius quodammodo conspi-
 ci, ut non sine numine propheta dixerit, Erit
 sepulchrum eius gloriosum. Insita hæc est
 natura vis, imò ipse est charitatis ordo ut e-
 tiam externis hæc vinculis nobis coniuncta,
 intimo quodam magis affectu colamus ac amo-
 re prosequamur.

Qua sane tota consideratio non solum me
 olim commouit, ut præstantissimos Reipub. no-
 stræ viros, qui & summa gloria inter nos vi-
 xerunt, & maiore à nobis decesserunt, partim
 mea voluntate adductus, partim aliorum au-
 thoritate impulsus oratione ornarem: sed &
 nunc quoque effecit, ne tantorum virorum
 nobis memoria excideret, easdè ut Orationes
 in lucem emitterem. Qua sane in re ut ami-
 corum voluntati & multorum precibus obse-
 cutus sum, ita illud maximè præ oculis habui,
 ut tria clarissima Reipub. nostræ Academica
 Lumina, & plurimarum virtutum domestica
 exempla, eodem fere tempore sublata, eaq; ut
 toto vitæ genere distincta, ita in suo vnum-
 quodque genere maximè illustre, nullo modo a-
 pud nostros interirent, sed quantum hic opel-
 læ nostræ genius viuere poterit, perpetua re-
 cordatio-

DEDICATORIA.

cordatione posteritati consecrentur. Hoc enim
 profecto & ad vniuersa huius celeberrima A-
 cademia Duacena honorem atque animi gra-
 titudinem, qua tantos in sua Repub. viros,
 aut Mecenates singulares sensit, aut Ornamen-
 ta praeclara habuit, plurimum pertinere, & à
 mea quoque erga eosdem obseruantia minimè
 alienum esse semper iudicauit. Certè quos cele-
 berrima Academia semel suo nomine publicè
 laudari voluit, eos in sempiterna recordatione
 inter ora manusque hominum versari non in-
 uita audiet. Imò laudationem illam paruo mo-
 mento & in aures paucorum factam, sempi-
 ternam esse & quàm latissimè exaudiri haud
 dubiè volet. Ego profecto tum optimi viri Ma-
 thaei Galeni erga me & exulem hic gentem
 meam meritis, tum sapientiss. Abbatis Lentalle-
 rij erga me meosq; beneuolentia, priuatim hoc
 debeo, eorum ut famam laudesq; meritissimas
 quàm maximè diuturnas esse quàmque latissi-
 mè spargi optauerim: nec optauerim modò, sed
 quantum in me est, omni studio contenderim.
 Nec minor quoque etiam in gentem hic no-
 stram Praestantissimi illius Episcopi Richardo-
 ti fauor & singularis animi propensio extitit:
 quod multis ille argumentis tum priuatim,
✻ s tum pu-

EPISTOLA

rum publicè declarauit. Siue ergo quia Reipub. nostra tam clara lumina & nascentis Academia nobilissima præsidia, olim publicè laudata delitescere semper non debent, quasi-que in perpetuam obliuionem abire, siue quia amicorum optimorum cineri hoc dandum erat, damus hæc in lucem à grauissimis uiris & varijs amicis iam diu expetita, ut intelligat posteritas, quibus magna ex parte præsidijs, quantisque uiris florentissima hæc Academia hæctenus vel usa fuerit, vel ornata & adiuta extiterit, ut ad hunc quædam latissimi cernimus, ingentem splendorem breui tempore euecta sit.

Ne uero huic tantum Reipub. nostra aut soli Belgio libellus iste prodiret, esset q̄ hic aliquid uniuersis doctis & pijs non ingratum, adiecimus his tribus Funebribus, Orationes alias tres, easque Dogmaticas, quas olim ex varia occasione in hac etiam celeberrima Academia publicè diximus. Non sanè quòd ea sit in illis uel accurata eruditio qualem doctissimum hoc seculum in causa præsertim religionis adeò hodie controuersa meritò postulat, uel dicendi uis qualem delicata hæc tempora desiderant, sed quòd Argumenta illa comple-
Etuntur

DEDICATORIA.

Etantur quæ his sane temporibus & huic seculo sint imprimis salutaria & cognitu dignissima. Ego de rebus grauissimis breuiter ut Orationum modus patiebatur, dixi. Aliorum erit & pressius ista tractare & limatius ornare, quibus aut ditior rerum sacrarum supellex aut maius otium superest. Confido autem non inutilia fore quæ saltem compendio monuimus, et si copiosè tractata non dedimus. Verè enim scripsit vir sapiens ipse. Da sapienti occasionem & sapiens erit. Quod si ex harum lectione vel minimus quisquam Catholica matris nostræ filius quantumuis exiguam utilitatem ceperit (quod sane in harum editione vnicum spectabam) huic qualicumque labori nostro abunde satisfactum putabo.

Proverb. 2.

Istud verò quale quale tandem Orationum nostrarum opusculum, tuo nomini Reuerendissime in Christo Pater cōsecrari, & sub tuis auspicijs in lucem prodire volui: siue ut nouæ huius Dignitatis tuæ accessionem hoc oblato munusculo gratularer, et vel meo vel potius huius celeberrimæ Academia nomine (cuius hæ sunt Orationes, & in illa, & propter illam à me habitæ) in hoc Episcopatu tuo (loco tuis meritis dignissimo) Multos Annos, omniâque &
Ecclesie

EPISTOLA

Ecclesie Dei & huic tuae diœcesi et nobis felicitia ac fausta precarer, siue ut obseruantiam erga te meam animi q̄, propensionem ad maiora officia paratissimam contestarer, siue denique quia tu is vnus es qui vniuersa illa complecteris, quae in tribus istis à me laudatis Clarissimis Viris admiramur. In te enim certe & Alterũ Richardotũ cernimus, cui nõ tã in episcopatus officio, quàm in illa eius incomparabili facundia, morum singulari comitate, prudentia & grauitate successisti: & Abbatem Lentallerium recognoscimus, quẽ non solum ipse Abbas eiusdemq; ordinis externo habitu refert, sed & vera animi pietate, mansuetudine, liberalitate, religione ad viuum representas: & ipsum denique magna ex parte Theologum Galenum habemus, cui ipse in studio Theologico Louanij Lauream adeptus, etiam in eo genere quàm proximè accedis: atque horum omnium desiderium in te vno lenimus ac reparamus. Accipe ergo & Pontifex & Abbas & Theologus, sereno ac amico vultu, Pontificem Richardotum, Abbatem Lentallerium, Theologũ Galenum, in hys tibi Orationibus nostris licet rudi & crassa Minerva delineatos, veris tamen & suis coloribus expressos: vt quos

viuos

DEDICATORIA.

viuos coluisti, charos & in precio habuisti, eorum hinc Monimenta adeoque ipsosmet non iam voce sed rebus loquentes audias quum voles, legas cum libeat, videas quum visum fuerit. Nam quod ad alias Orationes attinet quae ad animi salutem pertinent, & de rebus Religionis tractant, sub cuius potius quam sub Episcopi nomine vel potius numine prodire debebant? Et has ergo planè quae quicquid hoc fuit vel laboris vel studij nostri, aequi bonique consule: nostramq; hanc imo tuam (quippe quae tui oculis non modica pars sit) Academicam Rempub. tota animi propensione, fauore & amore tanquam alter Richardotus prosequere: ut (quod optimus ille tuus Antecessor iam moriens extremis fere verbis à te desiderauit) nominus in Duacensis Academia patrocinium quàm in Atrebatensis Episcopatus dignitatem succedere velis. Nostram quoque gentem & orthodoxa religionis & sana doctrina causa hic Duaci exulantem, Antecessoris tui etiam in hac parte vestigijs insistentis, Abbatis Lentallerij & Mathai Galeni nobilissima exempla sequutus, quorum erga nos beneficia toti Duaco sunt notissima, beneuolentia & fauore pius Pater complectere. Ita sanè fiet ut tum
de Repub.

EPISTOLA

de Repub. hac literaria conseruanda in hoc Belgio & propaganda Religionis orthodoxa causa potissimum, à Regia Catholica Maestate ante paucos annos à fundamentis erecta egregieq; dotata optimè meritis, optimique Pastoris officio hac in re functus, ipsam tibi Academiam vehementer obstringas: ut quo olim obsequio, studio, & obseruantia, celebris memoria Antecessorem tuum coluit, prosecuta, & venerata est, eodem & quidem non minori R. Pat. tuam colat, prosequatur, & veneretur: id quod ipsa etiam nunc Academia pra se fert, eiusq; nomine polliceor ac spondeo: tum verò erga gentem exulem & Catholica fidei retinenda pariter ac liberè exercenda causa in diocesi hac tua peregrinantiem paternè affectus, & illius gentis preces (quid enim amplius prestare possunt?) paratissimas habiturus sis, & Deum ipsum quo nihil amplius prestari potest, mercedem sis reportaturus magnam nimis.

R. D. tuam Ecclesia sua ac nobis quàm diutissimè incolumem Deus Optimus maximus conseruet.

DVACI,